

De Kaardebol

Driemaandelijks tijdschrift

januari / februari / maart 2011

nummer 1/2011

Afgiftekantoor Kortenberg, erkenningsnummer P806150

Foto: van de Holleweg naar de
achterkant van de Everberg
(Paul van Leest)

In dit nummer:

- Ledenvergaderingen
- Reiger met gebroken vleugen
- Seppe de Zevenslaper
- Eikenhof
- Verbreding Brusselse ring?
- Zeggekorfslak
- Dag van de Natuur
- Treinstation en vogels
- Mlieubeleidsplan Kortenberg
- Agenda

Ledenvergaderingen

Paul van Leest

Zoals gebruikelijk, organiseren de afdelingen Zaventem en Kortenberg hun ledenvergaderingen gezamenlijk, afwisselend in de ene of andere gemeente. Dit jaar komen we samen in Mariadal, Kouterweg 2 in Zaventem.

We beginnen om 14u30 met een wandeling langsheen de Woluwe in Zaventem. Die gaan we afwandelen van het Corporate Village park tot aan de wachtvijver aan de Stockmansmolen.

Om 16 uur zijn de ledenvergaderingen gepland, met een standaardagenda:

- jaarverslag: activiteiten 2010
- financieel verslag 2010 (dat van Kortenberg is vooraf beschikbaar op spreadsheet, mail naar Luc.demuylder@telenet.be of bel (0486 955314).
- samenstelling afdelingsbestuur en vertegenwoordigingen
- begroting 2011
- werkingsprogramma 2011.

Elk lid van de betreffende afdeling heeft stemrecht op deze vergadering. Elk lid kan vragen stellen en ter stemming voorleggen en het bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid kan zich kandidaat stellen voor het invullen van een mandaat in het bestuur, en elk lid kan zich kandidaat stellen als stemgerechtigd lid van de algemene vergadering van Natuurpunt, van de vzw's binnen Natuurpunt en van de beleidswerking.

We vragen kandidaat-bestuursleden om vooraf contact op te nemen met de voorzitters (Maarten Vandervelpen voor Kortenberg, 0478 545363; Danny Blockmans voor Zaventem, 02 7579016).

Een kleurenversie van deze Kaardebol kan worden gedownload via www.natuurpunt.be/Kortenberg.

Reiger met een gebroken vleugel in tuin

Filip Fleurbaey (foto: Pascale Liesenborghs)

Sneeuwperiodes zijn zware tijden voor veel dieren. Als de vijvers dichtvriezen dreigt de hongersnood voor de reigers. Op zoek naar vis komen ze dan regelmatig in de bewoonde wereld. Zo vond Pascale Liesenborghs in haar tuin in de Louis Maesstraat in Kortenberg een reiger die niet meer kon vliegen. Het dier had een gebroken vleugel, en kon niet weg uit de tuin.

Wat nu gedaan? Niets doen betekent bijna zeker een doodvonnis. Na telefonisch overleg belde ze enkele vogelasielcentra, maar deze gaven om diverse redenen niet thuis. Het advies was de vogel te vangen en naar het centrum te transporteren.

Eigenlijk een riskant advies, want het is raden naar de reacties van zo'n dier. Een onverhoede pik met de snavel in een oog behoort tot de mogelijkheden, en ook het transport in een wagen is niet echt evident.

Een telefoontje naar de veearts van dienst bracht de te volgen procedure aan het licht. Eigenlijk moet de politie gewaarschuwd worden, die dan verder het nodige doet. Ten langen leste trokken we maar de tuin in om de reacties van het dier te observeren. Het dier stond nogal schuw in de hoek van de tuin. Plotseling vluchtte het dier door een nauwe doorgang naar de tuin van de buren, volledig onttrokken aan ons gezicht. Wat er van de vogel is gekomen is ons niet bekend.

Het is niet de eerste keer dat we met dergelijke vragen worden geconfronteerd, en het is ook nooit eenvoudig, om niet te zeggen onmogelijk om een haalbare oplossing aan te bieden. Waarom dit niet op provinciaal vlak organiseren? Het zijn toch dieren om te koesteren!

Kerstnacht voor Seppe de Zevenslaper en de Spar

Aurora De Marrez

Er was eens een zevenslaper (Seppe) die 's winters wakker werd en honger kreeg. Hij kroop slaperig z'n holletje in de holle boom uit en scharrelde rond op zoek naar eten.

Maar ach, het viel niet mee om wat bessen, noten, of paddenstoelen te vinden. Seppe raakte verder en verder van zijn slaappleats verwijderd. Zo kwam hij uiteindelijk buiten de bosrand op een open plek terecht.

Hij hield zich schuil onder sneeuw want hij wist dat Lorre, de vos, op de loer lag en een relmuisje gaat er altijd wel in bij een hongerige vos. Niet dat Lorre de kwaadste was, maar hij had nu eenmaal honger. Vossen horen muisjes onder de sneeuw en springen dan in de sneeuw om ze te vangen. Dat deed Lorre dus ook met Seppe.

Gelukkig wist Seppe te ontsnappen! Alleen was hij nu verdwaald.

Seppe zwierf een hele tijd rond in de kou. Het werd nacht. Vlakbij een sparrenbosje gaf Seppe het op en begon te huilen. “Wat is er, kleine relmuis?”, vroeg een spar. “Ik ben verdwaald en heb zo'n honger,” snikte Seppe, “en het is zo koud.”. “Tja, jij hoort eigenlijk in je holletje te liggen”, zei de spar. “Maar kom, kruip tegen mijn stam tussen de takken met de naalden het dichtst op elkaar. Dan word je lekker warm. Hier is het veilig, de vos zal je niet vinden.”

“Dank je”, fluisterde Seppe en hij legde zich op een warm plekje neer. Omdat het kerstnacht was, hingen er plots kegels met lekker zaadjes zodat Seppe zijn buikje vol kon eten.

“Slaap nu maar,” bromde de spar. “Ik waak wel.” “Slaap wel, lieve spar,” zei Seppe, “ dankjewel”. En de spar legde zijn takken rond Seppe zodat die het warm kreeg en algauw sliep.

De spar was blij. Hij voelde zich een echte kerstboom. Neen, niet zo één die we in de huiskamer zetten en versieren, maar een echte die goed doet.

Een grote ster schitterde aan de donkere hemel. Want, zoals ik al zei, was het kerstnacht. En de spar was gelukkig....

Een zevenslaper is een relmuis. Hij houdt een winterslaap van 7 maanden.

De latijnse naam van Relmuis is “Glis Glis” of “Myoxus Glis”.

Het Eikenhof, waardevolle natuur in Kortenberg (1)

Maarten Vandervelpen (tekst en foto)

Als we aan de natuurliefhebber vandaag de dag de vraag stellen “waar vind je nog waardevolle natuur”, dan zullen de meesten antwoorden dat dit nog enkel in natuurgebieden terug te vinden is; in gebieden beheerd door Natuurpunt of het Agentschap voor Natuur en Bos. Jammer genoeg is dit meestal ook het geval. Toch zijn er ook nog natuurparels in privébezit terug te vinden. Het Eikenhof in Kortenberg, is zo’n natuurparel. Het kasteeldomein ligt ten zuiden van de Colomba-site, verscholen aan de rand van het Warandebos en herbergt een uniek grasland. Om deze onbekende natuurparel in de kijker te zetten zullen wij in deze en volgende edities een aantal artikels aan het domein besteden.

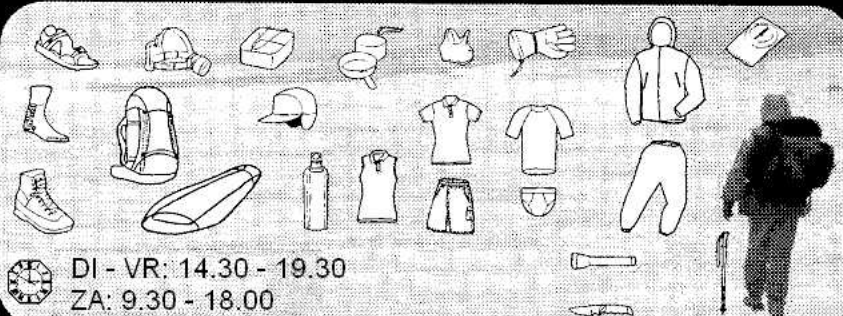
Het domein is niet enkel door de lokale Natuurpunter gekend, maar wekt ook interesse ver daar buiten. Zo hield de Natuurstudiegroep Dijleland er op 14 november 2010 een paddenstoelenexcursie. Onze aandacht ging op dit bijzonder waardevol heischraal grasland vooral uit naar een bijzondere groep van paddenstoelen: de wasplaten.. We vonden een aantal soorten terug : De Zwartwordende wasplaat, het Gewoon vuurzwammetje, de zeldzame Gele wasplaat, maar vooral de Europees bedreigde Slijmwasplaat. Ook vonden we nog een hele reeks (40-tal) andere soorten terug die ofwel in zeldzaamheid, ofwel in kleurrijke naamgeving elkaar de loef afsteken, zoals de zeldzame Gele en Verblekende knotszwam, de Witte Stinkmycena, de Rupsendoder, de Ziekenhuisboomschors en het weinig voorkomende Roze ruitertje (tweede vindplaats Vlaams-Brabant). Als volgend jaar meer gespreid in de tijd wordt gezocht, kunnen we vermoedelijk nog meer interessante soorten waarnemen. O ja, borstelgras was er ook aanwezig!

Hoe het komt dat op dit domein nog zo'n waardevolle natuur terug te vinden is en andere natuurinformatie over het domein vind je terug in de volgende nummers.

Advertentie

vrijetijdsleding stap- en reisuitrusting

strijkvrije, ademende en superlichte kledij / vederlichte reisuitrusting / sport-BH's / thermisch ondergoed / dans-, fitness- en regenkleding / rug- en slaapzakken / mutsen / fleecen / windstoppers / stapschoenen en -sandalen / wandelstokken / drinkflessen / klein praktisch materiaal / ...

DI - VR: 14.30 - 19.30
ZA: 9.30 - 18.00

Born Free

Leuvensesteenweg 126
KORTENBERG tel.+ fax 02/759.63.93

Verbreiding van de Brusselse ring

Begin december 2010 zorgde een fictieve studie voor heel wat opschudding in de Rand. Er werden immers voorspellingen voor het jaar 2040 gemaakt met een ontubbeling van de ring rond Brussel en het wegvegen van woonzones ten voordele van bedrijven. Uiteindelijk bleek het om een actie van Greenpeace te gaan. Greenpeace wou door het schokeffect in deze campagne de mensen uit de regio waarschuwen. Zij moeten weten welke plannen voor de regio er écht achter de verbreiding van de Brusselse ring schuilen.

Tal van logistieke plannen in het kader van de bredere ambitie om van Vlaanderen nog meer de logistieke draaischijf van Europa te maken, een scenario voor de uitbreiding van de luchthaven en plannen voor megawinkelcentra liggen op tafel.

Ze zullen een nefaste invloed hebben op de fileproblemen én de leefbaarheid in de regio. Zo berekende Greenpeace dat alleen al de plannen voor logistieke terreinen maar liefst 91.560 bijkomende vrachtwagens per dag zullen aanzuigen. Ook de geplande winkelcentra zullen bijkomend verkeer aantrekken, zodat de files oplossen een utopie wordt. Zo dreigt de luchthavenregio op termijn daadwerkelijk onleefbaar te worden.

“De overheid moet het debat op een ernstige manier voeren, met alle kaarten op tafel”, zegt Joeri Thijs. Het mag geen nauw en technisch debat blijven over hoeveel rijstroken en het scheiden van lokaal en doorgaand verkeer. Joeri Thijs zal meer uitleg geven over de drijfveren die volgens Greenpeace schuilgaan achter een verbreding van de Brusselse ring en toelichten welke duurzame oplossingen voor de fileproblemen worden voorgesteld door Greenpeace.

De infoavond vindt plaats op donderdagavond 27 januari om 20 uur in Ontmoetingscentrum ‘De Maalderij’, (Walenhof) in Sterrebeek. De toegang is gratis. Organisatie: Sterrebeek 2000, in samenwerking met Natuurpunt Zaventem-Kortenbergh en Decibel 25L- Kortenbergh.

Nieuwe waarneming Silsombos!

In onze regio werd eind vorig jaar een interessant weekdiertje (her)ontdekt. In het Torfbroek te Kampenhout, de Molenbeekvallei in Herent en dus ook bij ons in het Silsombos heeft men de zeggekorfslak kunnen waarnemen. Deze kleine landslak (2,4-2,8 mm) heeft de twijfelachtige status ‘Met uitsterven bedreigd’.

Het is niet toevallig dat deze soort in deze natuurgebieden is teruggevonden. Zij is gebonden aan zeer natte, kalkrijke, matige voedselrijke tot voedselrijke moerasbiotopen als Elzenbroekbossen en zeggenvegetaties en is in de Leemstreek in alle beekvalleien aanwezig. Daarom kan de soort ook in de nabijgelegen Rotte Gaten aanwezig zijn.

Men kan de zeggekorfslak waarnemen op vegetaties boven het wateroppervlak, namelijk op stengels van zegges, riet en andere ruigtekruiden. De soort haalt haar voedsel van de schimmels op moerasplanten.

De zeggekorfslak is ook een habitatrichtlijnsoort. Dit betekent dat voor deze soort, als voor een hele groep andere soorten en habitats op Europees niveau beslist is dat speciale beschermingszones (SBZ) moeten voorzien worden. Het Silsombos is omwille van deze soort, maar ook omwille van verschillende specifieke habitats geselecteerd als SBZ binnen een omvangrijker habitatrichtlijngebied.

Dag van de Natuur groot succes

Maarten Vandervelpen

Op zondag 21 november organiseerde Natuurpunt Kortenberg naar aanleiding van de Dag van de Natuur een werkdag in Silsombos. Tijdens die dag hebben we met een 30-tal vrijwilligers een hooiland ingericht en uitgebreid. We maakten ook van de gelegenheid gebruik om Toyota Boshoku Europe NV, een bedrijf met zetel in Zaventem, en haar personeel te bedanken voor hun inzet op verschillende werkdagen die door onze lokale afdeling van Natuurpunt de afgelopen jaren werden georganiseerd. Zij kregen van onze lokale afdeling een mooie ingekaderde foto van een bijenorchis, een topsoort uit het Silsombos, cadeau.

Sleuren met hout (Paul van Leest)

Groepsfoto (Maarten Vandervelpen)

De werkdag werd afgesloten met een groepsfoto voor het archief en de krant, een soepje, een broodje en drank.

Er wordt in Silsombos bijna maandelijks een werkdag georganiseerd. Wil je ook een keertje komen helpen, laat het ons gerust weten. Onze twee conservators voor het gebied zijn Ewoud en Peter.

Voor meer info : Ewoud (0476 261634, ewoud.lamiral@natuurpunt.be) en Peter (0475 713409, peter.couvreur@skynet.be).

Ontwerp milieubeleidsplan gemeente Kortenberg 2011-2015

Maarten Vandervelpen (foto's: Paul van Leest)

Een gemeentelijk milieubeleidsplan heeft als doel de bescherming en het beheer van het milieu op het grondgebied van de gemeente. Als natuurorganisatie zijn wij dan ook bekommerd om het milieu en de natuur in onze gemeente. Daarom hebben wij opmerkingen op het ontwerp aan de gemeente doorgegeven. Hieronder geven wij enkele opmerkingen weer.

Het milieubeleidsplan bevat ons inziens heel wat goede en nuttige initiatieven ter bevordering van het milieu en de natuur. Toch hebben wij als natuurvereniging ook een aantal kritische opmerkingen. Ten eerste zijn er een aantal beleidspunten die zeker sterker kunnen en moeten geformuleerd

worden. Ten tweede willen wij ook op een aantal inhoudelijke gebreken wijzen. Wij hopen op die manier een constructieve bijdrage te leveren aan het milieu- en natuurbeleid door de gemeente Kortenberg.

Foto:

de vijver in de Rotte Gaten in de mist

Er wordt in het milieubeleidsplan terecht veel aandacht besteed aan het thema water. Hierin wordt onder meer het probleem van verdroging beschreven, zowel in het algemeen door o.a. de toename van de verharde oppervlakte, als van de vochtige valleigronden door o.a. drainering. Alhoewel het probleem van een dalende grondwaterspiegel wordt omschreven, zijn er echter geen duidelijke acties hieromtrent in het milieubeleidsplan opgenomen. Dit is

bijzonder jammer, te meer omdat de meest waardevolle natuur in onze gemeente net in het valleigebied terug te vinden is.

De vallei van de Molenbeek en Weesbeek behoort voor een groot deel uit groengebied (gewestplan), VEN- (Vlaams Ecologisch Netwerk) en habitatrictlijngebied. Een groot deel van de habitats in dit gebied zijn watergebonden. Verdroging is dus nefast en moet dan ook, zeker in deze gebieden, vermeden worden. Men streeft in één van de actiepunten naar een ecologisch duurzaam waterlopenbeheer, het decreet Integraal Waterbeleid indachtig, maar men is hier niet voldoende duidelijk in. Het beschermen van fauna en flora zijn een onderdeel van dit ecologisch duurzaam waterbeheer. De beschrijving van de acties is hier niet voldoende, zeker wat de verdroging betreft.

Wij pleiten dan ook dat verdroging, zeker in habitatgebied, maar ook daar buiten in het valleigebied (invloed van buitenaf), sterk wordt bestreden, ter vrijwaring van de Europees belangrijke natuurwaarden.

Wij denken dan aan een aangepaste slibruiming, maai- en oeverbeheer, preventie drainage, maar ook aan de dienst Ruimtelijke Ordening die er voor kan zorgen dat een verdere toename van verharde oppervlakte in het valleigebied en daarbuiten kan gestopt worden of zelfs teruggedraaid.

Foto: Vogelplas in de Kerselaerenstraat in Erps-Kwerps

Maar we denken ook aan de creatie van buffergebieden die de druk op habitatrictlijngebieden kunnen verminderen. Bovendien hoeft het niet gezegd dat een natuurlijke waterbuffer overstromingen stroomafwaarts kan voorkomen. Om als natuurlijke waterbuffer

te kunnen fungeren moet natuurlijk de waterkwaliteit goed zijn, dit is zowel voor de Weesbeek als voor de Molenbeek nog een probleem.

Mogelijke bedreigingen voor de VEN- en habitatgebieden zijn vermeting en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Het is dus ook van belang om de omgeving van deze zones te vrijwaren van dergelijke schadelijke stoffen of op zijn minst te beperken, zodat deze gebieden als buffer voor deze waardevolle natuur kunnen dienen.

Het milieubeleidsplan merkt terecht op dat naast de mens, ook de natuurlijke omgeving last kan hebben van overmatige verlichting. De kwaliteit van de habitat van vleermuizen is afhankelijk van de mate van lichtvervuiling. Ons inziens zijn er maatregelen mogelijk om de lichtvervuiling binnen en rondom deze gebieden te verminderen. Wat betreft de acties rond biodiversiteit kan daarom ook de bescherming van het habitat van de vleermuis worden opgenomen. Niet enkel lichtvervuiling, maar ook de aanwezigheid van kleine landschapselementen en open plekken in het bos zijn belangrijke kwaliteits-eisen van hun habitat. Het holle wegenbeheer kan daar op inspelen.

Het onderwerp Landschap is niet opgenomen in het milieubeleidsplan. In onze gemeente is er veel landschappelijk waardevol agrarisch gebied op het gewest aangeduid. Dit verdient dan ook extra aandacht, o.a. vanuit natuur- en belevingswaarde.

Ruimtelijke Ordening kan hier haar rol spelen door strenge beperkingen op te leggen m.b.t. infrastructuurwerken.

Foto: een positieve actie voor natuurbeleving: het plankenpad in de Haverbroeken (Paul van Leest)

Treinstation Kortenberg en vogels (deel 2)

Maarten Vandervelpen

In het julinummer 2010 van de Kaardebol brachten wij jullie op de hoogte van het probleem dat het nieuwe treinstation in Kortenberg geeft voor de lokale vogelpopulatie. De glazen wand van de fietsenstalling heeft vorig jaar verschillende slachtoffers gemaakt waaronder merel, bonte specht, boomkruiper, pimpelmees, Deze exemplaren werden toevallig waargenomen wat doet vermoeden dat er nog wel meer slachtoffers zijn. Daarom hadden wij ook aan Infrabel een brief geschreven met het voorstel om vogelvriendelijke maatregelen hieromtrent te treffen. Daarop kregen wij een onduidelijk antwoord (zie Kaardebol juli). Omdat dit antwoord niet voldoende was stuurden wij weer een schrijven waarop wij een teleurstellend antwoord kregen:

“In antwoord op uw mail aan Infrabel van 30 juli 2010, kunnen wij u melden dat wij uw vraag hebben voorgelegd aan de bevoegde diensten, maar omwille van onderandere esthetische redenen niet kunnen ingaan op uw vraag om silhouetten aan te brengen op het nieuwe gebouw.

Niettemin hebben wij begrip voor uw standpunt en indien Natuurpunt eventuele andere oplossingen kan aanreiken, mag u deze zeker aan ons overmaken.

Wij zullen deze dan wel degelijk bestuderen.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en wensen ons te verontschuldigen voor het laattijdige antwoord.”

Wat ons hier vooral opvalt is het “esthetische” argument. Wij kunnen ons niet inbeelden dat het treinstation haar schoonheid verliest wanneer men een aantal roofvogel-silhouetten op de glazen wand van de fietsenstalling kleeft. Bovendien is de eerste functie van een treinstation toch niet de esthetische waarde, maar het handige functionele gebruik ervan door de treinreiziger. Over esthetiek gesproken: enkele kadavers van vogels voor de ingang is toch ook geen zicht?

Wij houden dan ook de situatie verder in de gaten, zeker wanneer binnen enkele maanden vogels volop gaan broeden. Wij zullen ook nakijken in welke mate andere oplossingen mogelijk zijn.

Wordt vervolgd!

AGENDA

Donderdag 27 januari

De drijfveren achter een verbreding van de Brusselse Ring. Fictie of realiteit. Met Joeri Thijs van Greenpeace. Ontmoetingscentrum 'De Maalderij' (Walenhof) in Sterrebeek. Aanvang: 20u, gratis toegang. Zie elders in dit blad.

Zondag 30 januari

Ledenvergaderingen, voorafgegaan door een wandeling langsheen de Woluwe in Zaventem. Aanvang wandeling om 14u30, aanvang vergaderingen 16 uur. Samenkomst in Mariadal in Zaventem. Contact: Danny Blockmans (02 7579016). Zie elders in dit blad.

Zondag 6 februari

Landschapswandeling in Nossegem. Bijeenkomst om 13u45 op de parking van de Colruyt (hoek Leuvensesteenweg en Voskapellelaan, Nossegem). Contact: Danny Blockmans (02 7579016).

Zondag 13 februari

Akkervogels in het Groot Veld in Erps-Kwerps. Vertrek om 9 uur van de Sint-Amanduskerk in Erps. Contact: Maarten Vandervelpen (0478 545363).

Zaterdag 12 maart

Verwijderen van zwerfvuil langs diverse wegen in Everberg en Meerbeek. Start om 14 uur aan de parkeerplaats bij het oude gemeentehuis van Everberg (Gemeentehuisstraat). Contact: Paul van Leest (02 7570979).

Gezien de aard van het terrein en de paden zijn de wandelingen niet geschikt voor rolstoelen en kinderwagens. De wandelingen zijn gratis voor leden. Voor niet-leden vragen wij een bijdrage van 1 euro per persoon (maximaal 2,50 euro per gezin).

vu. Maarten Vandervelpen, Edegemstraat 33/6, 3070 Kortenberg - 0478 54 53 63